

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПОМИЛОК У СУДОВИХ РІШЕННЯХ ГОСПОДАРСЬКИХ СУДІВ УКРАЇНИ

Дем'янчук Юрій Вікторович,

доктор юридичних наук, доцент,
професор кафедри приватного та публічного права
Навчально-наукового інституту права та сучасних технологій
Київського національного університету технологій та дизайну

Антоненко Ігор Олександрович,

здобувач 3 курсу
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 073 Менеджмент
Київського національного університету технологій та дизайну

Вербенець Анна Сергіївна,

здобувачка 3 курсу
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 081 Право
Київського національного університету технологій та дизайну

Кучинська Вікторія Володимирівна,

здобувачка 4 курсу
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 081 Право
Київського національного університету технологій та дизайну

Шевченко Світлана Костянтинівна,

здобувачка 3 курсу
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 081 Право
Київського національного університету технологій та дизайну

Вступ. Ухвалене Судом рішення повинно бути законним, обґрунтованим, повним, визначеним і безумовним. Порушення та недотримання даних вимог свідчатиме про те, що таке рішення має недоліки. Недоліки Судового рішення повинні бути усунені. Але внаслідок дії такої правової категорії, як незмінність після проголошення рішення Суд, що його ухвалив, не може сам скасувати або змінити дане рішення. Це принципове правило, що гарантує стабільність рішення.

Виклад основного матеріалу. Законодавчому регламентуванню питання про виправлення недоліків рішення Судом, що його ухвалив сприяли об'єктивні умови. Адже виправлення перерахованих недоліків можуть бути зроблені тільки

Судом, що розглядав справу по суті. Неточність і неясність висловлень у рішенні може пояснити лише той, хто допустив такий недолік.

Саме такі обставини й зумовили існування зазначених способів виправлення недоліків рішення лише Судом, що його ухвалив. Отже, суб'єктивна можливість необхідності та доцільності вирішення питань із приводу недоліків рішення викликала існування правила про усунення їх Судом, що ухвалив таке рішення [5].

Недоліки рішення в даному випадку можуть бути виправлені ухваленням додаткового рішення. Додаткове рішення – це спосіб заповнення прогалин рішення Судом, що ухвалив його, з питань, пов'язаних із вирішенням справи по суті або з недотриманням Судом окремих вимог процесуального законодавства України.

Якщо єдина фактична основа відсутня, ухвалювати додаткове рішення не можна. Такий недолік усуває Суд вищої інстанції. Отже, якщо в журналі судового засідання немає даних про здійснення відповідних процесуальних дій, дослідження фактичних даних, то відповідно не можна ухвалити додаткове рішення. Тобто тоді, коли вимога хоч і була заявлена в Суді, але в судовому засіданні не розглядалась, і Сторони не пред'являли доказів і не давали пояснень, то вирішення такої вимоги ухваленням додаткового рішення буде безпідставне [2].

Таким чином, додаткове рішення не може змінити суті основного рішення або містити в собі висновки про права й обов'язки осіб, які не брали участі в справі. Усе це є гарантією об'єктивності та змагальності процесу. Додаткове рішення може бути ухвалене з власної ініціативи Суду, а також за заявою осіб, які беруть участь у справі. Відповідно до ч. 2 ст. 220 ЦПК України питання про ухвалення додаткового рішення може бути поставлене до закінчення строку на виконання рішення. Пропуск зазначеного в законі терміну для подачі заяви про ухвалення додаткового рішення спричиняє безумовну відмову в прийнятті заяви, якщо немає підстави для його відновлення [3].

Додатковому рішенню, що набрало законної сили, властиві всі правові наслідки законної сили судового рішення. Додаткове рішення невіддільно від основного рішення, тому що обидва вони складають єдиний акт застосування права до спірних правовідносин [4]. Воно, заповнюючи прогалини основного рішення, остаточно підбиває підсумок усієї судової діяльності з вирішення спору й захисту порушеного, невизнаного або оспорюваного права. Отже, сутність додаткового рішення полягає в тому, що воно є актом захисту права.

Наступним способом усунення недоліків Судом в ухваленому ним рішенні є виправлення описок та арифметичних помилок у судовому рішенні. Опискою вважається механічна помилка, допущена при викладі рішення. Описка може також виявлятися у граматичній чи стилістичній помилці, що спричиняє неточний виклад змісту рішення чи перекручення його значення. Прикладом описки може бути неправильне зазначення в рішенні найменування Сторін. Так, найменування Сторін у резолютивній частині рішення може не співпадати з назвою у вступній частині. Інколи в рішеннях перекручуються прізвища, ім'я та

по батькові. Також трапляються випадки, коли Суди допускають описки у визначенні предмета присудження. Назва деяких предметів, вказаних у резолютивній частині рішення, не відповідає описовій. Приводом для внесення виправлення в рішення може бути і невідповідність тих самих даних у різних частинах рішення, зрозуміло, якщо вона викликана опискою, а не є результатом необґрунтованості рішення.

Під виглядом виправлення описки не може змінюватися суть рішення. Арифметичною помилкою є помилка, допущена при здійсненні арифметичних дій. До арифметичної помилки не може бути віднесена помилка, пов'язана із застосуванням неправильної системи числення. При виправленні арифметичної помилки в судовому рішенні не можна змінювати його суть або розглядати питання, що не були предметом розгляду Суду. Стабільність змісту рішення не порушується, його суть залишається незмінною – рішення, як було позитивним або негативним, таким воно і залишається [1].

Необхідно уточнити, що неправильне визначення суми, що підлягає стягненню, може бути як наслідком арифметичної помилки, так і наслідком застосування неналежного закону, що передбачає неприпустимі в даному випадку правила розрахунків суми, що підлягає стягненню. В останньому випадку Суд не має права сам виправити таку помилку. Виправлення можливе тільки в апеляційному порядку.

Висновок. Таким чином, за результатами аналізу норм чинного Законодавства України, на основі вищевказаного можна дійти висновку, що надання Судам права самим усувати деякі недоліки, допущені ними при ухваленні рішення, є надійною гарантією швидкого здійснення відновлених Судом прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб, інтересів держави. Нині, подальше удосконалення норм, що регулюють питання ухвалення додаткового рішення, роз'яснення рішення Суду та виправлення описок та арифметичних помилок у судовому рішенні, більшою мірою сприятиме розширенню даних гарантій в Україні.

Список літератури:

1. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 436-IV. Дата оновлення: 01.01.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення: 06.01.2023).
2. Господарський процесуальний кодекс України: Закон України від 06.11.1991 № 1798-XII. Дата оновлення: 01.01.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text> (дата звернення: 06.01.2023).
3. Цивільний процесуальний кодекс України: Закон України від 18.03.2004 № 1618-IV. Дата оновлення: 06.11.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text> (дата звернення: 06.01.2023).
4. Дем'янчук Ю. В., Суббот А. І., Годяк А. І. Науково-практичний коментар до Глави 12 Кодексу України про адміністративні правопорушення (Адміністративні правопорушення в галузі торгівлі, громадського харчування, сфері послуг, у галузі фінансів і підприємницькій діяльності). Київ: Юрінком Інтер, 2020. 792 с.

5. Demianchuk Yu., Savchenko L., Subbot A. Influence of corruption on the economic development of Ukraine in terms of reformation: a retrospective analysis. *Baltic Journal of Economic Studies*. Riga: Publishing House „Baltija Publishing”, 2018. Vol. 4, № 3 June. P. 276–282.